

Möte 1.

kvinnofronten, kvinnorörelsen & kvinnohistoria

Samling med fika 18.00
Feministcirkeln startar 18.15
och slutar cirka 20.30
Servera gärna fika
till självkostnadspris.

Upplägg

- **Allmän presentation:**
Starta med en runda där alla säger sitt namn och lite annat de själva vill säga.
- **Berätta om upplägget av detta första möte.**
Berätta sen om ert förslag till upplägg för hela feministcirkeln.
Berätta om feministisk pedagogik och om att arbeta med rundor. (Ta gärna stöd av texten på sidan 6-7.) Ta upp att alla har gemensamt ansvar för feministcirkeln. Prata om tystnadslöfte.
- **Runda:**
 - Hur hamnade du här?
 - Vad vill du helst diskutera under cirkeln?
 - Vill du hålla inledning/berätta om någonting?
- **Feministisk historia:**
Om ni vill kan någon av er som ordnar cirkeln berätta om Kvinnofronten inom kvinnorörelsen utifrån texten på nästa sida.
- **Allmän diskussion.**
Här kan ni använda er av diskussionsfrågorna här nedanför om ni vill.
(Är ni många kan det vara bra att dela upp er i smågrupper.)
- **Avrundning:**
Ta ett gemensamt beslut om cirkelupplägget.
Prata om vad nästa möte ska handla om och fråga om några vill ta med sig texter, bilder, dikter eller vad som helst inför inledningen då.
- **Avslutning:**
Bildupplevelserunda (se sidan 4).

Diskussionsfrågor:

- Känner du igen dig i att du inte fått lära dig om kvinnors historia – i skolan & i samhället i stort?
- Vad var det första du reagerade på av förtryck mot tjejer & kvinnor?
- Vad var det första du hörde om av feministisk kamp?
- Vad tänker du om teorin om den politiska "ketchupeffekten" – är det dags för en växande feministisk kamp nu?

kvinnofronten, kvinnorörelsen & kvinnohistoria

Inledning

Gör gärna en egen inledning om ni vill! Men vill ni, kan ni exempelvis läsa högt ur texten som följer här nedanför, så kort eller långt ni tycker passar. Eller plocka bitar ur den (eller från böckerna vi tipsar om) och berätta om den del av historien som ni vill. Vår sammanställning är på inget sätt heltäckande, så lägg gärna till sånt som inte finns med i vår genomgång om ni vill, men försök att ge något av en helhetsbild (ett helhetsintryck) av utvecklingen.

Kvinnofronten i den nutida kvinnorörelsen.

Först en tillbakablick till förra sekelskiftet:

Runt förra sekelskiftet, alltså för hundra år sedan, pågick *rösträttsrörelsen*. Fram till början av 1900-talet fanns det två förutsättningar för att du skulle få rösta: för det första måste du vara tillräckligt *rik*, och för det andra måste du vara *man*. Demokrati fanns inte i den mening vi menar idag, även om de flesta av de rika män som hade rätt att rösta säkert tyckte att de var väldigt demokratiska *mot varandra* – att demokratiska rättigheter även skulle kunna gälla fattiga män, eller kvinnor (rika som fattiga), fanns helt enkelt inte med i deras världsbild.

Arbetarrörelsen krävde då att *alla* män skulle få rösta – oavsett inkomst och förmögenhet. De kallade det en kamp för "allmän" rösträtt, men det var alltså i ordets ursprungsbetydelse = något som skulle gälla *alla män* – inte kvinnor. Att arbetarrörelsen inte skulle kräva rösträtt för kvinnorna motiverade arbetarmännen bland annat med att det inte var "läge" för det just då – det var taktiskt smartare att börja med att kräva rösträtt för män, så kunde kvinnorna kanske få rösträtt senare, när den "allmänna" rösträtten var genomförd.

Borgarkvinnor krävde "kvinnlig" rösträtt, och med det menade de en rösträtt för rika kvinnor, det vill säga på samma villkor som rösträtten fungerade för män då – att även arbetarkvinnor skulle få rösta var inte aktuellt hos dem heller.

Mitt emellan rösträttsrörelserna stod alltså arbetarkvinnorna. En del valde att gå med arbetarmännen i kraven på "allmän" rösträtt, en del valde att gå med borgarkvinnorna i kraven på rösträtt för kvinnor med pengar. Vad arbetarkvinnorna än valde var det i hopp om att det så småningom skulle kunna ge även dem rösträtt, men det fanns ingen organisation som utgick från deras behov och rättigheter.

Rösträttskampen kan symbolisera det stora och ständigt återkommande problemet för "vanliga" kvinnor – att man kommer i kläm mellan "sina" män och borgarkvinnor. Vi tvingas till ett omöjligt val mellan klass = i betydelsen arbetarmäns rättigheter, och kön = i betydelsen borgarkvinnors rättigheter.

Den här tiden, början av 1900-talet, var en upprorisk tid i Sveriges historia. Många människor var fattiga, svält och utsattes för grovt förtryck av både staten och privata makthavare. Och mitt i

allt detta de utsattes för, kunde de höra om andra människor som gjorde uppror runt om i världen, både utifrån klass och kön. Under första världskriget infördes ransoneringar av mat i Sverige, i slutet av kriget infördes även ransonering på något så grundläggande som bröd. Svälten fick det att koka bland folk, och det förekom flera så kallade "bröduppror" och "hungerkravaller", då framför allt fattiga kvinnor helt enkelt stormade livsmedelsaffärer och stal mat till sina barn. Det var oftast inte organiserade uppror, utan kvinnor som inte stod ut längre. Men upproren blev allt fler, runt hela landet.

Den här upproriska stämningen får vi oftast inte läsa om på historiektionerna i skolan. Där framställs det vanligtvis som att allmän rösträtt, 8 timmars arbetsdag och andra "reformer" skulle vara något som makthavare bara kommer på att de plötsligt ska ge till folk. Det framställs inte som att det är något makthavare oftast genomför just för att de egentligen inte har något val – för att de inser att om de inte ger folk något kommer folk att ta makten själva. När man läser om alla uppror, kravaller och strejker som förekom under 1900-talets början, och inser hur inspirerade folk måste varit av ryska revolutionen 1917 – att arbetare tog makten! – blir det väldigt mycket mer begripligt att det "råkade" bli så att det "kom" så många reformer vid den här tiden.

Men det är inte bara bröduppror som är osynliggjorda i den manliga/borgerliga historieskrivning som möter oss i skolan. Rösträttsrörelsen – framför allt de engelska suffragetterna – framställs gärna som ett gäng lite halvtokiga kvinnor som kämpade för rösträtt. De flesta av oss har aldrig hört talas om att de kvinnor som kämpade för kvinnlig rösträtt – både i Sverige och i övriga världen – också kämpade mot mäns sexualiserade våld, exempelvis prostitution, på samma sätt som vi i Kvinnofronten gör idag. Kampen rörde alltså så mycket mer än rösträtt, det handlade om kvinnors vardag på alla sätt.

På samma sätt som med rösträttsrörelsen och sexualfrågorna, osynliggör skolans historieskrivning massor av saker. Men det är inte det värsta. Genom att skolans historieskrivning dels osynliggör att kampen handlar om många olika saker, och dels får det att låta som om allt som genomförs av reformer bara är en slump, så lär vi oss inte att ställa frågor. Om vi istället lärt oss att *kampen förts i ett sammanhang*, och att *allt folk uppnått har man uppnått genom kamp*, då kanske vi skulle börja fråga oss mer om vad som hände sen. Vad hände exempelvis när rösträtt för kvinnor genomförts? En väldig massa kvinnor från flera olika samhällsklasser kämpade i årtal *bland annat* för något så stort som rösträtt – var det verkligen så att de bara la av med kampen sen då de uppnådde just den del som handlade om rösträtt?

Nej, i själva verket fortsatte de förstås kämpa. En del av dem fortsatte att jobba för att *utveckla* rösträtten, bland annat i kombination med att gifta kvinnor blev myndiga – och därmed kunde *använda* rösträtten! De diskuterade att kvinnor nu blev *medborgare*, att de inte längre bara var tillhöriga män. Några bildade Medborgarskolan Fogelsta, där något så unikt hände, som att kvinnor från alla samhällsklasser samlades, hade kurser och diskuterade hur de skulle använda sitt medborgarskap. De gav ut tidningen "*Tidevarvet*" och arbetade på gården, där de även blev de första i Sverige som skrev om att framtiden fanns i ekologisk odling. Sexualfrågorna drevs också vidare i kamp mot prostitution och för rätt till abort och preventivmedel.

Slutsatser

Slutsatserna vi kan dra av historien är flera. En viktig slutsats är att se sammanhang och avslöja den manliga/borgerliga historieskrivningen. En annan är att se att det alltid funnits kamp, och att det är det som lett utvecklingen framåt. Och en tredje är att se att samma konflikt ständigt återskapas: arbetarkvinnor mellan vänstermän och borgarkvinnor, lesbiska mellan heterosexuella kvinnor och bögar, invandrade kvinnor mellan infödda svenska kvinnor och invandarmän, och så vidare. Därför är det så viktigt att se till alla maktstrukturer, alla olika förtryck.

1970-tal:

Här tar vi raskt skutt till 1970-talet. Det var en radikal stämning som genomsyrade samhället. Under 1960-talet hade fler och fler kvinnor startat debatter om kvinnors villkor i samhället på massor av områden. Fler och fler engagerade sig nu i kvinnorörelsen, och kvinnor drev igenom massor av saker

som gynnar kvinnor. Innan dess hade en gift kvinna inte rätt till en egen ekonomi, men nu infördes särbeskattning, alltså att kvinnors lön inte räknades som tilläggsinkomst på mannens lön, utan en kvinna betalade sin egen skatt på sin egen inkomst. Deltidsarbetande (som så många kvinnor var) hade inte rätt till sjukersättning, pension och så vidare på samma sätt som heltidsarbetande, men det infördes nu. Homosexualitet upphörde att klassas som sjukdom av Socialstyrelsen. Rätt till abort och smärtlindring vid förlossning infördes. Dagens byggdes ut.

Samtidigt försökte patriarkatet slå tillbaka. Hårt. Nästan alla lagliga hinder mot pornografi togs bort 1971 – till och med barnporr blev lagligt, fast remissinstanserna varnat för att ta bort alla gränser (inklusive när det gällde barn), och särskilt kvinnor motsatte sig det. Porrprofitörerna och hela den industrin växte enormt, och pornografi blev – från att ha varit något män gick till särskilda butiker för att hitta – en vardagssak. Fler och fler kvinnor och barn utnyttjades i pornografiframställning.

I mitten av 1970-talet lade myndigheterna fram en sexualbrottsutredning, som i stort sett föreslog att män skulle ha fri tillgång till kvinnor och barn att utnyttja sexuellt: våldtäkt var oftast kvinnans egen fel, hon hade lockat honom, och de flesta kvinnor tar dessutom inte skada av våldtäkt, så i de få fall män borde dömas skulle det oftast kallas sexuellt tvång; hallickverksamhet borde legaliseras då hallicken var kvinnans "man"; incest skulle vara lagligt efter barnets 18-årsdag – om den var heterosexuell; barn tog över huvud taget inte särskilt mycket skada av "sexuella upplevelser" med vuxna och åldersgränsen för "sexuellt umgänge" med barn skulle sänkas – och så vidare. I enlighet med denna syn på sexuellt våld skulle straffen för det som trots allt bedömdes som sexualbrott ofta vara böter, och de flesta brotten – även övergreppen mot barn – skulle avskrivas efter sex månader.

Men nu hände något helt unikt i svensk historia. Politiskt aktiva kvinnor gick (med undantag för högerkvinnorna) samman över partigränserna och samarbetade med de utomparlamentariska kvinnoorganisationerna. Alla engagerade kvinnor gick helt enkelt ihop och vägrade att över huvud taget acceptera något av denna utredning – gemensamt krävde kvinnor i Sverige en helt ny utredning. Eftersom den gamla utredningen bestått av 8 män, krävde de/vi också att den nya utredningen skulle bestå av hälften kvinnor. Och så blev det! (Det här är ju nutidshistoria, så flera av de äldre medlemmarna i Kvinnofronten var med om den här kampen. Har du chansen så fråga dem mera!)

Det positiva som växte ur denna kamp var också att kvinnor som utnyttjats sexuellt som barn, kvinnor som misshandlats och våldtagits, nu började träffas och berätta för varandra vad vi varit med om. Medvetenheten om mäns sexualiserades våld växte. De första kvinnojourerna startades.

Att en radikal stämning genomsyrade samhället kunde också ses i kulturen. Kvinnokulturhus startades, och det fanns ett nära samarbete mellan feministiska aktivister och kulturfeminister och mediafeminister. Exempelvis spelades pjäsen "Jösses, flickor" på Stadsteatern en kväll i Stockholm då ingen fick betalt – alla inkomster gick till de strejkande städerskorna på Asab i Norrbotten. Också i arbetet mot pornografi fanns ett samarbete mellan aktivister och kulturarbetare.

I slutet av 1970-talet bildades Kvinnofronten. Bakgrunden var att Grupp 8, som i början av 1970-talet varit mycket aktivt mot pornografi, nu inte deltog i det samarbete mot pornografi som flera andra kvinnogrupper, enskilda kvinnor och kulturfeminister hade, och de skrev i sin tidning att prostituerade var "konsekventa" i sitt krävande av pengar för sex, till skillnad från gifta kvinnor som "bara" fick del i hemmet. Konsum avslag motioner om att sluta sälja porr med motiveringen att inte ens Grupp 8 var emot porr. Medlemmar krävde att Grupp 8 skulle ta uttalat avstånd från pornografi och prostitution, men så blev det inte. Några enstaka kvinnor som var medlemmar i en vänstergrupp gick ur Grupp 8 (med ett utbrytningsdokument) och de inbjöd alla intresserade att komma på möten för att diskutera hur man kunde driva kvinnokamp. Eftersom många av Grupp 8:s medlemmar var kritiska till organisationens utveckling, blev det redan från starten många som kom på mötena. Ur dessa möten bildades så småningom Kvinnofronten. Tack vare att vi bildades på detta sätt förtalades Kvinnofronten också i många år efteråt för att vi i själva verket skulle vara anknutna till denna vänstergrupp, vilket alltså inte var sant. Tvärtom var de allra flesta medlemmar redan från början kvinnor som tröttnat på de traditionella partiernas ointresse för (eller direkt motarbetande av) det som gällde kvinnor.

Kvinnofronten växte snabbt och var redan från starten en riksorganisation med lokalgrupper på

olika ställen i Sverige. Vi drev krav på 6 timmars arbetsdag med 8 timmars lön, mot pornografi, för bra och gratis dagis till alla barn och mycket annat. Vi gjorde utställningar och demonstrerade, det mesta arbetet gjordes lokalt. Vi reste också på sommarläger till vår systerorganisation i Norge och samarbetade med många andra kvinnoorganisationer runt om i landet. Och vi startade en tidning, som också hette Kvinnofronten.

Viktiga saker som infördes var alltså: *särbeskattning. förbud mot könsdiskriminering på statliga arbetsplatser. rätt till abort. rätt till smärtlindring vid förlossning. barns rätt till dagis. deltidsarbetandes sociala rättigheter. homosexualitet inte längre klassat som sjukdom av Socialstyrelsen.*

Slutsatser 1970-tal:

Radikalitet genomsyrade samhället. Arbetarkvinnors kamp var sammanlänkad med intellektuella feministers. Kvinnokulturen uppvärderades.

1980-tal:

När de som skriver historien pratar om kvinnorörelsens första, andra och tredje våg, vet de inte vad de pratar om. 1980-talet, som brukar vara helt osynligt i den historieskrivningen, var den period då feminismen var som störst i Sverige. Men den var störst på så sätt att de feministiska organisationerna växte sig som störst och gjorde som mest. I media däremot blev det tystare om feminismen. Därför vet inte de som sitter på universiteten och skriver historia vad som faktiskt hände.

Under 1970-talet hade kvinnor som själva varit utsatta för sexuella övergrepp börjat träffas. Nu växte kvinnojourer upp som svampar ur jorden och stödgrupper mot incest bildades. Kampen ledde till att kvinnomisshandel gjordes till allmänt brott 1982. Fram tills dess hade mannen kunnat misshandla bäst han ville, så länge han kunde hindra kvinnan själv från att driva det till åtal. Men från och med 1982 blev det ett allmänt brott, och mannen kan alltså inte längre slippa undan bara genom att skrämma kvinnan.

Kvinnohus och kvinnokaféer startades. Folkaktionen mot Pornografi (FmP) bildades och hade snabbt över hundra organisationer som medlemsorganisationer, många enskilda medlemmar och flera lokalgrupper runt om i landet. Kvinnofronten gjorde ett diabildföredrag om pornografi och det togs över av FmP, som gjorde kopior av det (med hjälp av RFSU, som på den tiden var negativa till pornografi) och reste runt med det till massor av möten, kvinnoorganisationer, fackförbund, fängelser, skolor – överallt. Debatten om pornografi fördes på fikaten på jobbet, hemma, i skolan – överallt.

Kvinnofronten hade flera lokalgrupper runt om i landet och en egen tidning. Vi gjorde massor av aktioner: vi ordnade porrbål utanför porrprofitören Leif Hagens butik, vi kastade porrtidningar i riksdagen med flygblad om att riksdagsledamöterna skulle agera mot pornografi, vi kastade leksakspengar på "börsvalparna" i Börshuset och uppmanade dem att leka med leksakspengarna och låta de riktiga miljonerna gå till 6 timmars arbetsdag åt alla, vi ordnade gatuteater om våld mot kvinnor, och en hel del annat. Vi vaknade till och fick en lesbisk medvetenhet, och gick från att ha varit en heteroinriktad organisation med många lesbiska i garderoben, till att bli en organisation för både lesbiska, heterosexuella och bisexuella kvinnor.

Feminismen var kanske som störst i modern tid, men media var oftast tyst om vad vi gjorde – med undantag för någon enstaka uppseendeväckande aktion. Mediafeministerna tystnade och svek sina aktivistsystrar, ett näst intill totalt osynliggörande av feministisk aktivism i media bredde ut sig.

Samtidigt hårdnade villkoren för kvinnor på arbetsmarknaden och sociala nedskärningar blev vardag, vilket förstas drabbade arbetarkvinnor hårdast, och Kvinnofrontens medlemmar har alltid mest varit "vanliga" kvinnor (– "arbetarkvinnor" kan kännas som ett historiskt uttryck, men det är i samhällets fattigare skikt, med många unga tjejer, ensamstående mammor och fattiga pensionärer som de flesta av Kvinnofrontens medlemmar funnits hittills). Individuell lönesättning tog över kollektivavtalen och löneskillnaderna mellan kvinnor och män växte.

En borgerlig "satsa på dig själv"-propaganda genomsyrade det offentliga rummet och media. Och om feministisk aktivism var det som sagt tyst.

Viktiga saker som infördes under 1980-talet var alltså: *förbud mot spridning av barnpornografi, förbud mot våldsporr, förbättrad våldtäktslagstiftning, kvinnomisshandel faller under allmänt åtal, förbud mot diskriminering av homosexuella.*

Slutsatser 1980-tal:

Sociala nedskärningar genomfördes till borgerlig satsa-på-dig-själ-proaganda. Feministisk aktivism osynliggjordes i media. Men kvinnorörelsen växte, inte minst medvetenheten om, och kampen mot, mäns sexualiserade våld.

1990-tal:

Kvinnojourrörelsen växte och var drivande när det gäller kunskapsutveckling om mäns sexualiserade våld, de ordnade bland annat ett flertal stora internationella konferenser, öppna för allmänheten. Kvinnofronten var drivande i Folkaktionen mot Pornografi, och Kvinnofronten, FmP och ROKS (Riksorganisationen för Kvinnojourer och Tjejourer i Sverige) samarbetade i arbetet mot pornografi. Kvinnofronten gick tillbaka i antal medlemmar, nya intresserade gick till FmP, men de som var aktiva i Kvinnofronten var *väldigt* aktiva, framför allt i arbetet mot sexualiserat våld. Vi ordnade många aktioner; för rätten till abort (abortmotståndarna organiserar sig), ljusaktioner mot kvinnomisshandel, demonstrationer.

Motståndet mot pornomotståndare blev hårdare i samhället, och de som syntes och hördes i media var inte längre aktivister, utan mest "mediefeminister". Klyvningen av "kvinnorörelsen" blev tydligare: en aktivistisk del och en massmedial. Feministiskt självförsvar, som växte fram under 1980-talet fick ett uppsving, tyvärr delvis som en följd av satsa-på-dig-självtänkandet, och därmed inte alltid i verklig *feministisk* mening. Satsa-på-dig-självtänkandet – borgerlig individualisering – hade lyckas. Tre tydliga trender syntes: **Ökad kommersialisering** = *allt kan/bör/ska konsumeras. Förtingligande/objektifiering* = *osynliggörande av makt (ting har inga maktrelationer). Individualisering* = *osynliggörande av sammanhang.*

Kvinnoforskningen växte, inte minst vad gällde mäns sexualiserade våld mot kvinnor. Staten började lyssna på feministiska kunskaper om sexualiserat våld. Flera nya lagar som gynnar kvinnor stiftades. Samtidigt pågick en parallell utveckling: mansrättsrörelsen gick framåt, och påverkade införandet av flera lagar som skadar kvinnor, exempelvis konstruerandet av teorin om "umgängessabotage" i vårdnad, boende, umgänge-lagstiftningen.

Sexualiseringen av det offentliga rummet ökade.

Viktiga saker som infördes var alltså: *partnerskapslagen (ett steg på väg mot jämlikhet mellan homo-, hetero- och bisexuella), förbud mot könsstympning, kvinnofridslagen, kriminalisering av prostitutionsköp.* Samtidigt kom flera viktiga bakslag: *lagen om umgängessabotage, att individuell lönesättning blev norm på arbetsmarknaden, EU:s anti-offentliga-sektorn-politik slog igenom allt mer i Sverige.*

Slutsatser 1990-tal:

Den aktivistiska kvinnorörelsens kunskaper plockades upp av forskare och stat. Aktivistisk tillbakagång. Splittring mellan arbetarkvinnor och intellektuella mediefeminister. Borgerlig individualism-kommersialisering-förtingligande genomsyrade samhället allt mer.

2000-tal: **det är vi som skapar historia**

Trots alla framsteg som vi sett i nutidshistorien är det mesta i grunden likadant: kvinnor slits fortfarande mellan arbete & barn, och är mer dubbelarbetande än någonsin. Nedskärningarna inom vård och omsorg, skola/dagis med mera har hivats in ännu mer samhälleligt arbete i kärnfamiljen, läs: till kvinnorna. Sexualiseringen av det offentliga rummet förtingligar tjejer och kvinnor mer än någonsin, samtidigt som enskilda kvinnor släpps in inom allt fler områden som tidigare varit förbehållna män, allt från fotbollsklubbar till styrelserum.

Feministiskt självförsvar har fått ett uppsving. Många unga tjejer reagerar mot kvinnoförtryck,

samtidigt som mediemotståndet mot feminism växer, även i tv.

Många tjejer & kvinnor organiserar sig mindre i traditionella kvinnoorganisationer och mer i tillfälliga feministiska nätverk (vilket innebär en större sårbarhet, eftersom nätverket ofta faller när några aktiva medlemmar faller ifrån). Några feminister i politiska partier tillsammans med några mediefeminister satsar på att starta ett feministiskt parti, men lyckas inte komma in i riksdagen. Kvinnofronten får en tillfällig nytändning med nya stadgar och nytt engagemang, satsar på nyhetsbrev och hemsida. Samtidigt sjunker medlemsantalet och det organisatoriska arbetet blir mer tungrott. Många av Kvinnofrontens medlemmar är just vi tjejer och kvinnor som drabbats värst av det hårdnande samhällsklimatet: med nedskärningarna inom vård och omsorg, förlusten av arbete inom offentlig sektor, minskad a-kassa, individuell lönesättning, sämre barnomsorg. Förutom att vi förstås som alla andra utsätts genom ökat sexualiserat våld och pornofieringen av det offentliga rummet.

Idag finns det bland många tjejer och kvinnor i samhället en vilja till feministisk kamp, men det finns också – allmänt i samhället – ett starkare motstånd mot feminism än på länge.

Så vad ska hända sen?

Slutsatser 2000-tal:

Man kan se negativt på vad utvecklingen ska leda till om man ser till alla bakslag som skett under senare år. Samtidigt kan man se det som att bakslag kommer nästan alltid som en följd av motstånd mot den kamp som förs.

Så vill man se det positivt kan man tänka på att alla uppsving i kamp har kommit efter att det varit en svår tid. Tänk på 1950-talets antifeministiska klimat med hyllningar av den amerikanska idyllen inklusive hemmafruideal – sen kom 1960- och 70-talens starka och häftiga politiska kampuppsving. Det börjar bli risk för en ketchupeffekt även nu...

Och det är vi som skapar historien.

läs mera...

- ★ Frida Stéenhoff: *Hvarför skola kvinnorna vänta?* Föredrag om den kvinnliga rösträtten hållet i Stockholm 23 november 1905 – finns på internet: www.ub.gu.se/kvinn/rostratt/pdf/hvarfor.pdf
- ★ *Kvinnors kamp för rösträtt* – hemsida hos Kvinnovetenskapliga samlingsarna vid Göteborgs universitet – finns på internet: www.ub.gu.se/kvinn/portaler/rostratt/index.xml
- ★ Lotta Forssman/Marianne Paas: *"De få vara tacksamma att vi ge dem arbete."* En bok om arbetarkvinnornas kamp i Sverige, PANoriginal, Norstedts 1976
- ★ Kjersti Ericsson: *Søstre, kamerater!* Oktober Forlag, Norge 1987
- ★ Red. ROKS: *Hur mår du kvinna.* Hur mäns sexuella våld påverkar kvinnors hälsa. Konferensrapport, ROKS 1995
- ★ Agneta Stark: *Rent ekonomiskt? Om kvinnor och män, siffror och pengar.* Bokförlaget Eva Bonniers 1991
- ★ Johan Ehrenberg: *Pengar, makt och alla vi andra, ETC* 1994
- ★ Gunilla Thorgren: *Grupp 8 & jag*, Norstedts 2003
- ★ Fanny Ambjörnsson, Siri Ambjörnsson, Emma Janke, Maria Jönsson & Erika Sörensson: *Uppror pågår. Feminister i tre generationer*, Alfabeta 1999